

LBRIS

We know
books

Matt Haig

CARTEA
ALINĂRII

Traducere din limba engleză și note de
ALEXANDRA FLORESCU

ORION

Citat din „Eagle Poem“ din *In Mad Love and War* © 1990 by Joy Harjo. Publicat de Wesleyan University Press și redat cu permisiune.

Citat din „Antidotes to Fear of Death“ din *A Responsibility to Awe*, de Rebecca Elson © Carcanet Press Limited, 2018. Reproduce cu permisiunea licențiatorului, prin PLSclear.

Citat din *When I Fell From the Sky* © 2011 by Juliane Koepcke. Reprodus cu permisiune de la Nicholas Brealey (NB), un imprint al John Murray Press, Hachette UK.

CUPRINS

<i>Introducere</i>	7
<i>Notă despre structură</i>	9
PARTEA ÎNTÂI.....	11
Bebeluș.....	15
Tu ești scopul	16
Ceva ce mi-a spus tata odată, când ne-am rătăcit într-o pădure	18
E în regulă.....	20
Putere.....	22
Nimic nu e bun sau rău.....	23
Schimbarea e reală.....	25
A fi înseamnă a renunța	26
Undeva	27
Cântece care mă consolează – un playlist	29
Munte.....	31
Vale.....	32
Sumă.....	34
Subiectul din propoziție	36
De ținut minte în zilele grele	37
Când ajungi la capătul puterilor.....	38
Piatră.....	39
Zece cărți care mi-au ajutat mintea	40
Cuvinte.....	41

Cuvinte (doi).....	43
Puterea lui „de ce“.....	45
Golurile din viață	47
Ce să nu faci.....	48
Fundația	50
<i>Saxifraga oppositifolia</i>	51
Conectați	52
Ceva ce am descoperit recent.....	53
Pară.....	54
Pâine prăjită	55
<i>Hummus</i>	56
Există mereu o cărare prin pădure	58
Pizza.....	60
Un mic plan.....	61
Scări	62
Viața nu este.....	63
Viața este.....	64
Capitol.....	66
Cameră	67
Nu.....	68
Labirintul.....	71
Cunoașterea și pădurea	72
Minți și ferestre.....	75
Un paradox	76
Răscruci	77
Fericire	78
Un lucru minunat	80
Creștere	81
Paste	82
Suntem rodul întâmplării.....	83
Viitorul e deschis	85
A fi, nu a face.....	86
Scurtă.....	87
Unt de arahide pe pâine	88

PARTEA A DOUA.....	91
Râu	95
Dig.....	97
Elementele speranței	99
Șterge italicele.....	101
Ponturi ca să faci o zi proastă să devină mai bună.....	104
Cel mai important tip de bogăție	105
Memento pentru vremuri grele	110
<i>Parupeneus cyclostomus</i>	111
Ploaie.....	112
Adevăr, curaj și Karl Heinrich Ulrichs.....	113
Dă <i>scroll</i> minții tale	116
Curent.....	117
Tristețea bună.....	119
<i>Fălci</i> și Nietzsche, și moarte, și viață	120
Sub apă	122
Sper că e-mailul meu te găsește bine.....	124
Notă despre viitor.....	125
Atenție la „pentru că“	126
Zece lucruri care nu te vor face mai fericit	127
Verifică-ți armura	128
O ființă umană.....	130
Ești impermeabil.....	131
PARTEA A TREIA.....	133
Lumânare.....	137
Un sac de momente	138
Cea mai de preț comoară	139
Lupul.....	140
Arsură.....	141
Virtute	143
Un copac asimetric e 100% copac	145
Ești mai mult decât cea mai rea purtare a ta.....	147
Cald.....	148
Vis.....	149

Claritate	151	Capacitatea negativă	206
Importanța gândirii ciudate	152	De ce să ne rupem când putem să ne îndoim?	208
Exteriorul	153	Avem mai multe în comun decât credem	209
Înțelegere	154	Iertare	210
Lumea e calea de ieșire din mintea ta	155	Notă despre întroversiune	211
Joy Harjo și vocea întreagă	157	A te odihni înseamnă a face	212
Protecție	160	Mister	213
Libertate cuantică	161	Incertitudinile ca alinare	214
Ceialalți sunt ceilalți	163	Portal	217
Direcție greșită	164	Nimic nu e închis	218
Energie aplicată	165	Suportabila perfecțiune a ființei	220
Dezordine	169	Reconectare	221
Dorește-ți să fii tu	170	Notă despre bucurie	223
Cupă	171	O monedă care se învârtă	225
Rodie	172	Ești în viață	226
Să fie	173	Unu	227
PARTEA A PATRA	175	Unu (doi)	228
Cerul	179	Putere	229
Privește stelele	181	Dureri tot mai mari	230
Universul e schimbare	182	Cum să privești un demon direct în ochi	232
Sclavul stoic	184	Ține minte	234
Omidă	186	Lucruri opuse	235
Experiență	187	Dragoste/disperare	236
Ceva despre respirație	188	Posibilitate	237
Ce îți spune respirația	190	Ușa	238
Trăiește în formă brută	193	Miracolul haotic de a te afla aici	239
Vederea onestă	194	Acceptare	240
Așteaptă	195	Esențialul „acum”	241
Leacul pentru singurătate	196	Cum să fii un ocean	243
Tipare	197	Mai mult	244
Zona de disconfort	199	Sfârșit	245
Chestii	200	Mulțumiri	246
Ferris Bueller și sensul vieții	201	Credite	247
Filme care ne aduc alinare	203		

BEBELUȘ

Imaginează-ți că ești un bebeluș. Te-ai uita la acest bebeluș și ai spune că nu-i lipsește nimic. Bebelușul a venit pe lume complet. Valoarea lui e inerentă de la prima suflare. Valoarea lui nu depinde de lucruri exterioare precum bogăția sau aspectul, politica sau popularitatea. E valoarea infinită a vieții omenești. Și această valoare ne însoțește mereu, chiar dacă devine tot mai ușor să uităm de ea. Rămânem exact la fel de vii și de umani ca în ziua în care ne-am născut. Nu avem nevoie decât să existăm. Și să sperăm.

TU EȘTI SCOPUL

Nu trebuie să te perfecționezi continuu ca să te iubești. Iubirea nu e ceva ce meriți doar dacă ai atins un scop. Lumea exercită o presiune asupra ta, dar nu o lăsa să-ți stoarcă toată compasiunea de sine. Te-ai născut demn de iubire și rămâi demn de iubire. Fii bun cu tine însuși.

Nimic nu e mai puternic decât o rază de speranță care nu se stinge.

CEVA CE MI-A SPUS TATA ODATĂ, CÂND NE-AM RĂTĂCIT ÎNTR-O PĂDURE

S-a întâmplat ca eu și tata să ne rătăcim cândva într-o pădure din Franța. Cred că aveam doisprezece sau treisprezece ani. Oricum, era înainte ca mai toată lumea să aibă telefon mobil. Eram în vacanță, genul de vacanță la țară tipică pentru clasa de mijloc, pe care nu o prea înțelegeam. Ne aflam pe Valea Loarei și plecaserăm la alergat. Cam după o jumătate de ceas, tata și-a dat seama de problemă: „Oh, se pare că ne-am rătăcit!” Am tot mers în cerc, încercând să găsim calea de întoarcere, dar fără succes. Tata a întrebat doi bărbați, braconieri, în ce direcție s-o luăm, iar ei ne-au dat indicații greșite. Am observat că tata începuse să intre în panică, deși încerca să nu se trădeze față de mine. Eram în pădure de ore întregi deja și amândoi știam că mama trebuia să fi fost teribil de îngrijorată. Eu tocmai ce aflasem de la școală povestea biblică a israeliților care au murit în pustietate, așa că nu mi-era greu să-mi imaginez că asta ne

aștepta și pe noi. „Dacă mergem în linie dreaptă, ieșim de aici”, a spus tata.

Și a avut dreptate. Până la urmă, am auzit sunete de mașini și am ajuns la un drum principal. Ne găseam la șaptesprezece kilometri de satul de unde plecaserăm, dar măcar acum aveam indicatoare. Nu mai eram printre copaci. Și mă gândesc adesea la această strategie când mă simt complet pierdut – la propriu sau metaforic. M-am gândit la ea când aveam o cădere nervoasă. Când treceam printr-un atac de panică accentuat de o depresie, când îmi exploda inima în piept de frică, când de-abia mai știam cine sunt sau când nu mai știam cum să continui să trăiesc. *Dacă mergem în linie dreaptă, ieșim de aici.* Pășind constant în aceeași direcție, vei ajunge întotdeauna mai departe decât alergând în cerc. E vorba despre hotărârea de a nu renunța să mergi înainte.

E ÎN REGULĂ

E în regulă să fii distrus.

E în regulă să porți cicatricile experienței.

E în regulă să fii varză.

E în regulă să fii ceașca de ceai ciobită. Ea e cea care are o poveste.

E în regulă să fii sentimental și capricios, să verși lacrimi dulci-amare la cântece sau la filme care nu ar trebui să-ți placă.

E în regulă să-ți placă tot ce-ți place.

E în regulă să-ți placă unele lucruri fără un motiv anume, nu pentru că sunt deștepte, *cool* sau populare.

E în regulă să-i lași pe oameni să te găsească. Nu trebuie să tragi de tine și să te extinzi până devii invizibil. Nu trebuie să fii tu mereu cel care întinde brațele spre oameni. Uneori îi poți lăsa

să ajungă la tine. Așa cum spune marea scriitoare Anne Lamott: „Farurile nu aleargă pe insulă ca să salveze bărci; ele doar stau acolo și luminează.“

E în regulă să nu profiți la maximum de orice moment.

E în regulă să fii cine ești.

E în regulă.

PUTERE

Marcus Aurelius, împărat roman și filozof stoic, credea că, dacă suntem tulburați de un lucru exterior, „de fapt nu acesta te tulbură, ci felul tău de a-l judeca; stă în puterea ta, chiar din acest moment, să-l înlături“.

Ador acest citat, dar totodată știu din experiență că uneori e aproape imposibil să găsești puterea de care vorbește. Nu putem pur și simplu să pocnim din degete și să scăpăm de – să spunem – durere, de stresul de la muncă sau de grijile privitoare la sănătate. Când suntem pierduți într-o pădure, poate că frica noastră nu e cauzată de respectiva pădure sau de faptul că ne-am rătăcit, dar, când suntem cu adevărat rătăciți acolo, simțim foarte clar că sursa fricii noastre este chiar faptul *de a fi rătăciți în pădure*.

Dar ne este de ajutor să ne amintim că perspectiva noastră este lumea noastră. Circumstanțele exterioare nu trebuie să se schimbe ca să ni se schimbe perspectiva. Iar pădurile prin care rătăcim sunt metaforice; uneori ne este imposibil să evadăm din ele, dar, cu o schimbare de perspectivă, putem trăi printre copaci.

¹ Marcus Aurelius, *Gânduri către sine însuși*, traducere de Cristian Bejan, Editura Humanitas, București, 2020.

NIMIC NU E BUN SAU RĂU

Când Hamlet le spune lui Rosencranoloz și lui Guildenstern, foștii săi colegi de școală, că „orice lucru e bun sau rău, numai după cum îl face închipuirea noastră“, nu o spune într-o notă optimistă. Prințul lui Shakespeare e într-o stare tulbură și depresivă, dar are motive. El vorbește despre Danemarca și despre întreaga lume, de fapt, ca despre o închisoare. Pentru el, Danemarca chiar este o închisoare fizică și psihologică. Dar e totodată conștient că și perspectiva are un rol. Că lumea și Danemarca nu sunt *intrinsec* rele. Ele sunt rele din *perspectiva* lui. Sunt rele pentru că el crede că sunt rele.

Evenimentele exterioare sunt neutre. Ele capătă valoare pozitivă sau negativă în momentul când pătrund în mințile noastre. Până la urmă, depinde de noi cum primim aceste lucruri. Sigur că nu e mereu ușor, dar îți găsești o oarecare alinare știind că e posibil să vezi un singur lucru în mai multe feluri. De asemenea, asta ne dă putere, pentru că nu mai suntem la discreția unei lumi pe care nu vom reuși s-o controlăm niciodată, ci suntem la

¹ William Shakespeare, *Hamlet*, traducere de Ion Vinea, Editura Litera, București, 2018.

discreția minții noastre, pe care, cu efort și cu hotărâre, putem începe s-o schimbăm și s-o extindem. Poate că mintea noastră construiește închisori, dar tot ea ne dă și cheile.

SCHIMBAREA E REALĂ

Răsucim chei în uși tot timpul. Sau, mai degrabă, timpul răsucește chei neconținut. Pentru că timpul înseamnă schimbare.

Iar schimbarea este esența vieții. Motivul pentru care sperăm.

Neuroplasticitatea reprezintă felul în care creierul nostru își schimbă structura în funcție de întâmplările pe care le trăim. Niciunul dintre noi nu mai e același de acum zece ani. Când ne simțim îngrozitor sau trecem prin situații oribile, e util să ne amintim că nimic nu durează veșnic. Perspectivele se schimbă. Devenim versiuni diferite ale noastre. Cea mai grea întrebare care mi s-a pus a fost: „Cum pot să rămân în viață pentru alții când nu am pe nimeni?” Răspunsul este că rămâi în viață pentru alte versiuni ale tale. Pentru oamenii pe care *o să-i cunoști*, sigur, dar și pentru cel care *vei fi* tu.